

ALUSEKSPORDI AEGREA VÄLJATÖÖTAMINE

Keit Musting

Eesti ekspordi muutused on läbi aegade olnud väga kiired ja kõikumiste ulatus suur. Näiteks aastatel 2003–2008 kasvas Eesti ekspordimaht enam kui kaks korda. Tempoka arenguga on kaasnud ka ulatuslikud ja kiired ekspordistruktuuri muutused. Eesti majanduse suhtelise väiksuse tõttu on ekspordiarengut suurel määral mõjutanud allhanked ja transiidilaadsed kaubad. Nende mõju koguekspordile on suur, kuid impordisisaldus on suhteliselt kõrge, mistõttu nende lisandväärtus on suhteliselt väike.

Eesti ekspordi mõnede komponentide suur volatiilsus raskendab ekspordinäitajate tõlgendamist ja prognoosimist. Seetõttu on osutunud vajalikuks töötada välja ekspordiarengut kirjeldav näitaja, mis oleks muutlikest komponentidest puhastatud ja mis iseloomustaks paremini ekspordi mõju Eesti majandusele. Eesti ekspordiarengu täpsemaks analüüsiks on ka varem kasutatud mitmesuguseid näitajaid, näiteks eksport ilma mineraalsete kütusteta või eksport ilma kütuste ja elektrimasinateta. Käesoleva uurimuse eesmärk on välja töötada üksikasjalikum kontseptsioon nn alusekspordi leidmiseks.

Eesti alusekspordi aegrea väljatöötamisel on tuginetud sisend-väljundtabelitele, pakkumise ja kasutamise tabelitele ning väliskaubanduse andmetele. Sisend-väljund- ning pakkumise ja kasutamise tabelite põhjal on arvatud ekspordi lisandväärtus. Koguekspordist suure impordisisaldusega komponentide väljajätmisel on lähtutud sellest, et alusekspordi komponentideks peetakse vähemalt 50% lisandväärtusega tooteid. Seda kriteeriumit on rakendatud väliskaubanduse andmetele tuginedes kõikidele komponentidele neljakohalise koodi täpsusega (vt lisa *Nomenklatuur*). Tulemuseks on saadud ajas suhteliselt stabiilne komponentide koosseis, mis lubab vähemalt viimaste aastate andmeid paremini tõlgendada. Seejuures tuleb rõhutada, et alusekspordi näitaja ei asenda üldekspordi näitajat, vaid nende paralleelne kasutamine annab ekspordi analüüsimiseks lisavõimalusi.

Andmed

Käesolevas uurimuses leitakse ekspordi lisandväärtus impordisisalduse kaudu. Alusekspordi aegrea leidmiseks tuleb eelnevalt olemas olevad andmed teisendada sobivale kujule, et leida ekspordi kaubagruppide impordisisaldus. Teisendamiseks vajalikud andmed on statistikaameti koostatud sisend-väljundtabelid, pakkumise ja kasutamise tabelid ning väliskaubandusstatistika. Et sisend-väljundtabelite põhjal oleks võimalik arvutada impordisisaldust, on neid tabeleid vaja iga aasta kohta. Kuna neid näitajaid iga aasta kohta pole arvatud, kasutatakse pakkumise ja kasutamise tabeleid, mis teisendatakse sobivale kujule.

Olemasolevad impordi kasutamise tabelid on aastatest 1997 ja 2000–2004. Hilisemate aastate lisandväärtus on tuletatud regressioonanalüüsi ja eksperthinnangu põhjal.

Sümmeetrilised sisend-väljundtabelid on statistikaamet koostanud 1997., 2000. ja 2005. aasta kohta. Lisaks on olemas pakkumise ja kasutamise tabelid aastate 2001–2005 kohta. Üleminek toodete pakkumise ja kasutamise tabelitelt sümmeetrilistele sisend-väljundtabelitele majandusharude ja toodete kaupa eeldab aga andmete ümbergrupeerimist¹:

- pakkumise tabeli kõrvaltegevuse toodete jaotamine nende majandusharude vahel, mille jaoks on tegemist põhitegevuse toodetega;
- kasutamise tabeli majandusharude kulude ümberpaigutamine homogeensete majandusharude kuludeks.

Tegemist on protseduuriga, mis eeldab täiendava statistilise ja tehnilise teabe kasutamist või tootmistehnoloogia korral teatud eelduste rakendamist. Laiemalt on teisendamisel levinud nn toote tehnoloogia, mille puhul eeldatakse, et tootegrupi kõigil toodetel on sama kulustruktuur, sõltumata majandusharust, kus need tooted valmistati. Toote tehnoloogia eelduse rakendamine toob aga praktikas kaasa järgmise probleemi: teisendatud sisend-väljundtabelitesse tekivad negatiivsed vood. Lahenduseks on välja pakutud teatud eeldustest lähtuv tehniline algoritm², mida on testitud ka Eesti andmetel³. On leitud, et see annab suhteliselt häid tulemusi võrreldes täiendava teabe abil teisendamisega.

Käesolevas töös on nimetatud algoritmi abil koostatud ka aastate 2001–2004 sisend-väljundtabelid. Tulemuste tõlgendamisel (erinevate aastate võrdlemisel) tuleb aga arvestada, et tegelike ja antud töös kasutatud tabelite vahel eksisteerivad väiksed erinevused.⁴ Lisaks võib märgata suuri erinevusi 1997. ja 2000. aasta vahel – 1997. aasta tabelit on viimati uuendatud 2004. aastal ja seetõttu ei pruugi see olla kooskõlas vahepealsetel aastatel üle vaadatud statistikaga. Samuti on tegemist jooksevhindades tabelitega ehk muutused ajas võivad olla seletatavad ka suhteliste hindade muutustega.

Metoodika

Alusekspordi aegrea tuletamiseks tuleb läbida kolm etappi. Esimene neist on impordisalduse ja lisandväärtuse arvutamine olemasolevate sisend-väljundtabelite ning pakkumise ja kasutamise tabelite põhjal. Teine etapp hõlmab puuduvate aastate lisandväärtuse leidmist regressiooni ja eksperthinnangu abil. Kolmas samm seisneb alusekspordi aegrea arvutamises, kasutades väliskaubandusstatistika ja saadud lisandväärtuse andmeid.

¹ Vt lähemalt nt Euroopa rahvamajanduse arvepidamise süsteem 1995.

² Almond, C. (1998), How to Make a Product-to-Product Input-Output Table.

³ Dedegkajeva, I., Parve, R. (2005). Compilation of a product-by-product input-output table for Estonia.

⁴ Näiteks on võimalik võrrelda 2000. aasta statistikaameti arvutatud sümmeetrilisi sisend-väljundtabeleid käesolevas töös kasutatava algoritmiga. Eri toodete puhul jäävad erinevused keskmiselt 9%...+4% vahemikku. Keskmisest märgatavalt suuremad erinevused esinevad muude transpordivahendite tootmise (31%), metallide (21%) ja finantsvahendusteenuste (15%) puhul.

Impordi osakaal ekspordis koos kaudsete mõjuteguritega avaldub järgmiselt (vaikimisi eeldatakse, et nii kodumaise kogutoodangu ühiku kui ka ekspordi toodanguühiku tootmiseks kulub sama palju importi):

$$X_M = (I - A)^{-1} M_Y,$$

kus X_M — ühe ühiku ekspordi impordisisalduse vektor;
 A — kodumaise kogutoodangu otsekulude koefitsientide maatriks;
 M_Y — ühe ühiku kogutoodangu impordisisalduse vektor.

Eeldades lihtsustatult, et tarbimine ja investeringud ei oma kaudset mõju ekspordile, võib ekspordi lisandväärtuse kirja panna järgmiselt:

$$X_{LV} = 1 - X_M,$$

kus X_{LV} — ühe ühiku ekspordi lisandväärtuse vektor.

Kõige suuremaid raskusi valmistab 2005. aastale järgnevatel aastatel ekspordi lisandväärtuse leidmine, kuna alates 2005. aastast puuduvad andmed sisend-väljundtabelite kohta. Puuduvate aastate lisandväärtus on tuletatud regressioonanalüüsi põhjal ning lisaks on kasutatud eksperthinnangut.

Lisandväärtus (LV) on arvatud protsendina, mis jääb üle ekspordist (M_E), kui maha arvata ekspordi tootmiseks kasutatav importsisend. Viimaste aastate puhul on rakendatud regressioonanalüüsi. Regressioonis on ekspordi impordisisalduse lähendina kasutatud väliskaubandusstatistika andmetele tuginedes koguimpordi ja -ekspordi jagatist ($\frac{M}{X}$). Eeltoodu võib esitada järgmiste valemitega:

$$LV = 1 - M_E$$

$$M_E = \alpha X \frac{M}{X} + c,$$

Ekspert hinnangut lisandväärtuse korrigeerimiseks on kasutatud juhul, kui regressioonanalüüsi tulemused ei tundu tõepärased, st kui muutused ajas ning üldine teadmine kaubagrupi arengu kohta ei lange kokku. Näiteks metallide ja metalltoodete lisandväärtust on korrigeeritud ekspertarvamuse põhjal. Nende kaubagruppide puhul on tegevusharude (sisend-väljundtabelid) ning kaubagruppide (väliskaubandusstatistika) ühildamine tavalisest keerulisem. Seetõttu on enamik väliskaubandusstatistika metalltooteid tõstetud sisend-väljundtabeli metalltoodete gruppi.

Alusekspordi aegrea leidmiseks on kasutatud ekspordi lisandväärtust. Eelnevalt on alusekspordi aegrea arvutamiseks vajaminevad väliskaubandusstatistika andmereal gru-

peeritud võimalikult sarnaselt lisandväärtuse alajaotusega (vt lisa *Nomenklatuur*), kasutades kuni neljakohalist koodi. Alusekspordi aegrea leidmisel on käesolevas töös lisandväärtusmahukuse piiriks võetud 50%. See tähendab, et alusekspordi aegrida hõlmab kaubagruppe, mille lisandväärtus ületab 50%.

Tulemused

Saadud tulemused koos regressioonanalüüsi käigus leitud ja vajadusel eksperthinnanguga korrigeeritud lisandväärtusega kaubagrupiti on toodud tabelis 1. Kuna lisandväärtus võib perioodide lõikes muutuda, siis on korv fikseeritud 2009. aasta keskmistel andmetel. Andmete kasutamisel tuleb aga need hinnangud igal aastal üle vaadata, võttes arvesse väliskaubanduses toimunud muutusi, ja vajadusel muuta korvi struktuuri. Kuigi paljude kaubagruppide puhul võiks viimaste aastate lisandväärtuse fikseerida viimase (s.o 2005. aasta) sisend-väljundtabeli järgi, leidub ka artikleid, mille korral regressioonhinnangu kasutamine muudab alusekspordi korvi, mistõttu viimaste aastate lisandväärtuse leidmiseks ongi kasutatud regressioon- ja eksperthinnangut.

Eesti aluseksporti kuuluvad 2009. aasta seisuga järgmised kaubagrupid: põllumajandus-saadused; kala ja kalapüügitooted; süsi, turvas jms; muud kaevandamistooted, toiduained ja joogid; puit ja puittooted; paberitooted, trükised ja salvestised; muud mittemetalsetest mineraalidest tooted; metalltooted; mööbel ja elektrienergia.

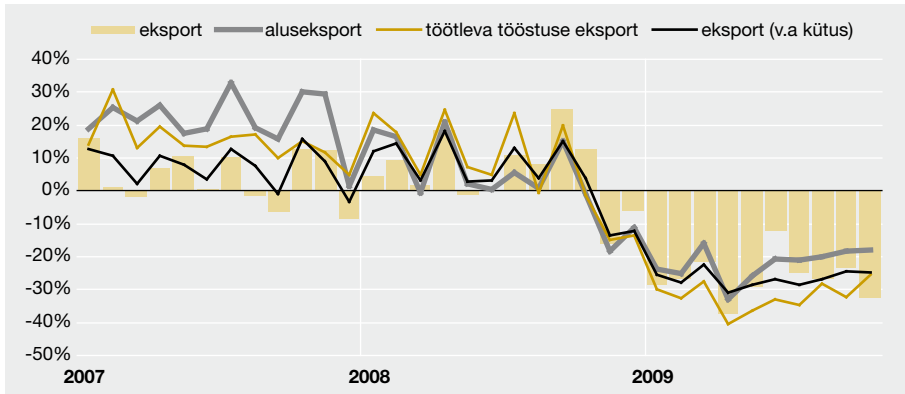
Pärast Euroopa Liiduga ühinemist on koksi ja naftatoodete eksport koos impordiga kiirelt kasvama hakanud. Tegemist ei ole kodumaise toodanguga, vaid nn transiidilaadse komponendiga, mille puhul lisandväärtus toodanguühiku kohta jääb väikeseks. Seetõttu on siin lisandväärtust hiljem eksperthinnangu alusel vähendatud. Alates 2006. aastast on see kaubagrupp alusekspordist välja jäetud. Metallide ja metalltoodete klassifitseerimine sisend-väljundtabeli nomenklatuuri järgi on suhteliselt keeruline, mistõttu on metallide lisandväärtuseks märgitud null ning metalltoodete lisandväärtus suuremaks kui 50%. Viimaste aastate vanametalli väljavedu on seetõttu suurendanud ka lisandväärtust.

Tabel 1. Ekspordi lisandväärtus (%)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Põllumajandussaadused	72	70	66	69	68	70	69	68	68	69
Kala ja kalatooted	66	57	60	66	60	63	62	61	61	62
Kivisüsi, turvas, põlevkivi, maagaas ja toornafta	75	76	76	76	76	76	76	76	76	76
Metallimaagid										
Muud kaevandamistooted	70	72	72	71	72	73	73	71	69	70
Toiduained ja joogid	58	56	55	58	56	56	56	56	56	56
Tubakatooted										
Tekstiil	40	43	40	41	38	42	39	39	39	38
Rõivad ja karusnahad	32	33	33	35	38	38	23	23	23	23
Nahk ja nahktooted	28	20	21	23	25	31	25	25	25	25
Puit ja puittooted	66	65	66	66	61	58	57	55	60	64
Paberimass, paber ja pabertooted	54	54	58	58	55	50	60	62	62	61
Trükised ja salvestised	66	65	64	64	64	69	66	66	66	66
Koks ja puhastatud naftatooted	66	73	73	79	77	75	49	49	49	49
Kemikaalid ja keemiatooted	44	48	44	41	36	37	43	41	40	42
Kummi- ja plasttooted	40	45	46	42	43	38	41	41	40	40
Muud mittemetalletest mineraalidest tooted	59	54	52	54	54	59	56	55	59	61
Metallid	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Metalltooted, v.a masinad ja seadmed	51	51	51	51	51	52	52	53	54	54
Masinad ja seadmed	44	51	54	54	52	50	47	46	45	43
Kontorimasinad ja arvutid	22	14	9	17	16	20	20	28	26	24
Elektrimasinad ja -aparaadid	25	26	28	26	30	32	29	30	30	30
Raadio-, televisiooni- ja sideseadmed	4	3	3	4	5	6	4	3	2	3
Meditsiinitehnika ja optikariistad	37	29	34	39	41	36	32	39	48	44
Mootorsõidukid	53	49	46	42	44	40	42	41	38	34
Muud transpordivahendid	65	24	37	37	36	54	45	46	46	46
Mööbel ja mujal liigitamata tooted	55	54	53	54	50	52	54	55	54	52
Elektrienergia, gaas, aur ja kuum vesi	65	68	68	71	71	74	70	70	69	70

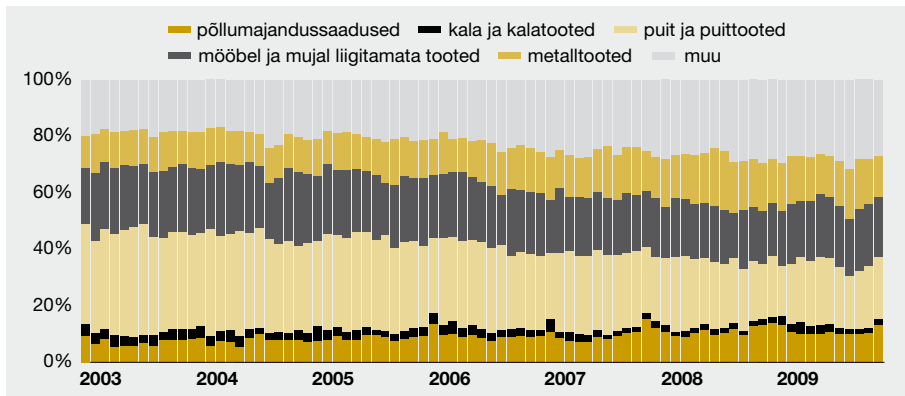
Alusekspordi aegrea leidmiseks on summeeritud nende kaubagruppide eksport, mille Eestis loodud lisandväärtus on üle 50% (tabelis rasvases kirjas). Nende näitajate aastakasv on toodud alljärgneval joonisel.

Alusekspordi areng on kuni 2006. aasta lõpuni olnud küllaltki sarnane nafta ekspordi arenguga, kuid 2007. aastal oli alusekspordi kasvukiirus suurem. Viimase poole aasta sündmuste valguses on aga eksport ning ka aluseksport kahanenud, olgugi et viimase kahanemiskiirus on olnud mõnevõrra väiksem (vt joonis 1).

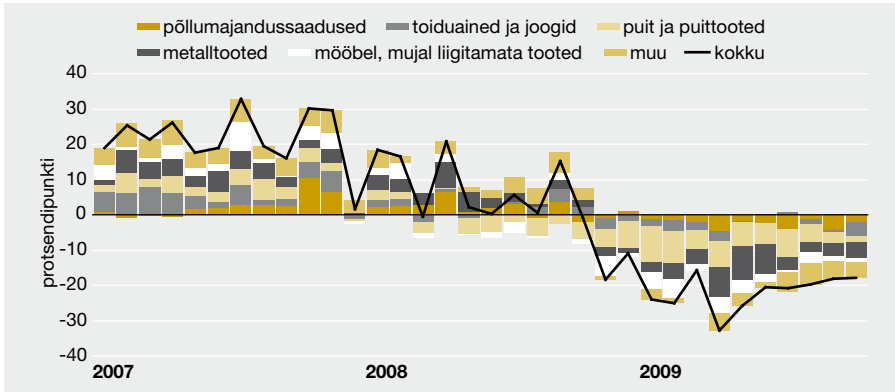
Joonis 1. Aluseksporti kasv

Aluseksporti struktuuris pole alates 2001. aastast suuri muutusi toimunud. Viimasel ajal on mõneti vähenenud puidusektori osakaal, kuid selle võrra on suurenenud elektrienergia, pabertoodete ning põllumajandustoodete osatähtsus (vt joonis 2).

Joonis 2. Aluseksporti struktuur

Eesti aluseksporti kasvu on väga palju panustanud puittooted, kuid viimasel aastal toimunud muutused puidusektoris on ka aluseksporti kasvu mõjutanud. Samuti on läbi aegade olnud suure osatähtsusega põllumajandussaadused ning toiduained, kuid ka nende kaubagruppide ekspordi maht on majanduskriisi ajal kahanenud (vt joonis 3). 2006.–2007. aastal oli Eesti aluseksporti kasvus suur osa ka paberimassil ja pabertoodetel, kui Kundas avatud tselluloositehas saavutas järk-järgult arvestatava tootmismahu. Praegusel hetkel toetavad aluseksporti kasvu toiduained, trükised ning elektrienergia.

Joonis 3. Erinevate toodete panus aluseksporti kasvu

Aluseksporti aegrea väljatöötamise tulemusena on mõnevõrra kergem seletada Eesti ekspordi suurt muutlikkust. Pärast Euroopa Liiduga ühinemist hüppeliselt kasvanud nn transiidilaadsete kaupade eksport raskendas mõnevõrra ka kogueksporti tõlgendamist. Seevastu aluseksporti näitaja vähendab sedalaadi volatiilsust ning võimaldab ekspordi arengut paremini seletada nii igakuisel monitooringul kui ka majandusprognooosi ettevalmistamisel.

Lisa. Nomenklatuur

Sisend-väljund- tabelite nomenklatuur		Väliskaubandusstatistika nomenklatuur					
		Grupp 21 jaotus		Grupp 99 jaotus		4-kohalise koodi järgi jaotus	
1	Põllumajandus- saadused	2	Taimsed tooted	1	Elusloomad		
		3	Loomsed ja taimsed rasvad ning õlid	2	Liha ja toidukõlblikud subproduktid		
				4	Piim ja piimatooted; linnu- munad; naturaalne mesi; muud mujal nimetamata loomse päritoluga toiduained		
				5	Muud loomsed tooted		
2	Kala ja kalatooted			3	Kalad ja vähilaadsed, molluskid j m veeselgrootud		
3	Kivisüsi, turvas, põlevkivi, maa- gaas, toornafta					2703	Turvas (sh freesturvas), aglomeeritud või aglomeerimata
						2706	Kivisöe-, ligniidi- või turbatõrv j m mineraalsed vaigud (dehüdratiseeritud või mitte, osaliselt destilleeritud või destilleerimata, sh taastatud vaigud)
						2707	Õlid j m tooted kõrgel temperatuuril destilleeritud kivisõetõrvast; samalaadsed tooted, milles aromaats- sete komponentide mass ületab mitteamfaatsete komponentide massi
4	Metallimaagid	14	Vääris- ja poolvääris- kivid, vääris- ja poolvääris- metallid ja tooted nendest	26	Maagid, räbu ja tuhk		
5	Muud kaevandamis- tooted			25	Sool; väävel; mullad ja kivimid; krohvismaterjalid, lubi ja tsement		
6	Toiduained ja joogid	4	Valmistoidukaubad, joogid, alkohol, äädikas, tubakas				
7	Tubakatooted			24	Tubakas ja tööstuslikud tubakaasendajad		
8	Tekstiil			50	Siid		
				51	Lambavill ja muude loomade vill ning loomakarvad; hobuse- jõhvist lõng ja rii		
				52	Puuvill		
				53	Muud taimsed tekstiilkiud; paberlõng ja -riie		
				54	Keemilised filamentkiud		
				55	Keemilised staapelkiud		
				56	Vatt, vill ja lausriie; erilõngad; nöörid ja köied ning tooted nendest		

Sisend-väljund- tabelite nomenklatuur		Väliskaubandusstatistika nomenklatuur					
		Grupp 21 jaotus		Grupp 99 jaotus	4-kohalise koodi järgi jaotus		
				57	Vaibad jm tekstiilpõrandakatted		
				58	Eriirie; taftingrie; pits; seinavaibad; posamendid; tikandid		
				59	Impregneeritud, pealstatud, kaetud või lamineeritud riie; tekstiiltooted tööstuslikuks otstarbeks		
				60	Silmkoelised ja heegeldatud kangad (trikookangad)		
9	Rõivad ja karusnahad			43	Karusnahk, tehiskarusnahk ja tooted neist		
				61	Silmkoelised ja heegeldatud rõivad ning rõivamanused (trikootooted)		
				62	Rõivad ning rõivamanused, v.a silmkoelised ja heegeldatud		
				63	Muud tekstiilist valmistooted; komplektid; kantud rõivad ja kasutatud tekstiil		
10	Nahk ja nahktooted	12	Jalanõud, peakatted, vihmavarjud jne	41	Toornahad (v.a karusnahad) ja nahk		
				42	Nahast tooted; sadulsepatooted ja rakmed; reisitarbed, käekotid jms tooted; tooted loomasooltest (v.a jämesiidist)		
11	Puit ja puittooted	9	Puit ja puittooted				
12	Paberimass, paber ja pabertooted			47	Paberimass puidust või muust taimsest kiudmaterjalist; paber- ja papijäätmed		
				48	Paber ja papp; tooted paberimassist, paberist või papist		
13	Trükised ja salvestised			49	Raamatud, ajalehed, pildid jm trükitooted; käsikirjad, masinakirjatekstid ning plaanid (joonestatud)		
14	Koks ja puhastatud naftatooted					Ülejäänud mineraalsed kütused, v.a 2716, 2703, 2706, 2707	
15	Kemikaalid ja keemiatooted	6	Keemiatööstuse tooted				
16	Kummi- ja plasttooted	7	Plastmassid ja plastmasstooted; kummi ja kummitooted				

Sisend-väljund- tabelite nomenklatuur		Väliskaubandusstatistika nomenklatuur					
		Grupp 21 jaotus		Grupp 99 jaotus		4-kohalise koodi järgi jaotus	
17	Muud mitte- metalsetest mineraalidest tooted	13	Kivist, kipsist, tsemendist, asbestist jms tooted; keraami- katooted; klaas ja klaastooted				
18	Metallid			72	Mustmetallid		
19	Metalltooted, v.a masinad ja seadmed			73	Tooted mustmetallidest		
				74	Vask ja vasktooted		
				75	Nikkel ja niklist tooted		
				76	Alumiinium ja alumiiniumist tooted		
				78	Plii ja pliiist tooted		
				79	Tsink ja tsingist tooted		
				80	Tina ja tinast tooted		
				81	Muud värvilised metallid; metallkeraamika; tooted nendest		
				82	Mitteväärismetallist tööriistad, terariistad, lusikad ja kahvlid; nende osad		
				83	Mitmesugused mitteväärisme- tallist tooted		
20	Masinad ja seadmed					Ülejäänud tuumareakto- rid jne, v.a 8470, 8471, 8472	
21	Kontorimasinad ja arvutid					8470	Kalkulaatorid ja arvutusfunktsioone täitvad tasku- formaadis andmehõive-, andmejäädvustus- ja andmeesitusmasinad; raamatupidamismasinad, postifrankeerimismasinad, piletiautomaadid jms arvutusseadmega masinad; kassaaparaadid
						8471	Arvutid, nende plokid; optilised ning magnetriiderid, seadmed kodeeritud andmete kirjutamiseks and- mekandjatele, mujal nimetatata seadmed nende andmete töötlemiseks
						8472	Muud kontoriseadmed (näiteks hektograafid ja trafarettpaljundusaparaadid, aadressimasinad, pangatähtede jagamisautomaadid, seadmed raha sorteerimiseks, lugemiseks ja pakendamiseks, pliiat- siteritajad, mulgustid ja klammerdusmasinad)
22	Elektrimasinad ja -aparaadid					Ülejäänud elektrima- sinad, v.a 8517, 8518, 8519, 8521, 8522, 8523, 8525, 8526, 8527, 8528, 8529	

Sisend-väljund- tabelite nomenklatuur		Väliskaubandusstatistika nomenklatuur					
		Grupp 21 jaotus		Grupp 99 jaotus		4-kohalise koodi järgi jaotus	
23	Raadio-, televisiooni- ja sideseadmed					8517	Telefonid, sh mobiilside- või muu juhtmeta võrgu (raadiovõrgu) telefonid; muud seadmed kõne, pildi või muude andmete edastamiseks või vastuvõtmiseks, sh juhtmega või juhtmeta kommunikatsioonivõrgu (nt koht- või laivõrgu) lõppseadmed, v.a rubriikide 8443, 8525, 8527 ja 8528 ülekande-, saate- ja vastuvõtuseadmed
						8518	Mikrofonid ja nende alused; valjuhääldid, korpusesse monteeritud või monteerimata; kõrvaklapid ja kuularid, komplektis mikrofoniga või mikrofonita, ning mikrofoni ja üht või mitut valjuhääldit sisaldavad komplektid; elektrilised helisagedusvõimendid; elektriline helivõimendusaparatuur
						8519	Helisalvestus- ja taasesitusseadmed
						8521	Videosignaali salvestus- või taasesitusaparatuur, sisaldab või ei sisalda videotuunerit
						8522	Osad ja tarvikud, mida kasutatakse üksnes või peamiselt rubriikide 8519–8521 aparatuuride juures
						8523	Plaadid, linnid, pooljuht-säilmäluseadmed, kiipkaardid või muud heli- jms infokandjad, kas salvestistega või ilma, sh matriitsid ja vormid plaatide valmistamiseks, v.a grupi 37 tooted
						8525	Ringhäälingu ja televisiooni saateaparatuurid, vastuvõtuseadmetega või vastuvõtuseadmeteta, helisalvestus- või taasesitusaparatuuriga või ilma; telekaamerad, digitaalkaamerad ja salvestavad videokaamerad
						8526	Radarseadmed (raadiolokatsiooniseadmed), raadionavigatsiooni abiseadmed ja raadiokaugjuhtimiseseadmed
						8527	Ringhäälingu vastuvõtuaparatuurid, samasse korpusesse paigaldatud helisalvestus -või taasesituseseadmete või ajanäitajaga või ilma nendeta
						8528	Monitorid ja projektorid ilma televisiooni vastuvõtuseadmeteta; televisiooni vastuvõtuseadmed, mis võivad sisaldada ka ringhäälingu raadiovastuvõtjat, heli- või videosalvestusseadmeid või heli- või videotaasesituseseadmeid
						8529	Osad, mida kasutatakse üksnes või peamiselt rubriikide 8525–8528 aparatuurides
24	Meditsiini- tehnika ja optikariistad	18	Optilised, foto-, filmi-, mõõte-, meditsiini-, muusika- jm seadmed				
25	Mootorsõidukid			87	Maismaatranspordi vahendid, v.a raudteeveeremid ja trammid; nende osad ja liseseadmed		

Sisend-väljund- tabelite nomenklatuur		Väliskaubandusstatistika nomenklatuur					
		Grupp 21 jaotus		Grupp 99 jaotus		4-kohalise koodi järgi jaotus	
26	Muud transpordivahendid			86	Raudtee- või trammivedurid, -veerimid, -seadmed ja nende osad; igat liiki mehaanilised (sh elektromehaanilised) signalisatsiooniseadmed		
				88	Lennuaparaadid, kosmoselavad, nende osad		
				89	Laevad, paadid ja ujukonstruktsioonid		
27	Mööbel ja mujal liigitamata tooted			94	Mööbel; madratsid, madratsialused, padjad jm täistopitud mööbliisandid; mujal nimetamata lambid ja valgustid; sisevalgustusega siidid, valgustablood jms; kokkupandavad ehitised		
				95	Mängud, mänguasjad, spordivahendid ja -inventar; nende osad ja manused		
				96	Mitmesugused tööstustooted		
28	Elektrienergia, gaas, aur ja kuum vesi					2716	Elektrienergia (mittekohustuslik rubriik)